

Brüssel, 14. veebruar 2023
(OR. en)

6289/23

COH 18
CLIMA 68
ENER 72
ENV 121
SOC 92
FIN 168

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 14. veebruar 2023

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 5884/23

Teema: Euroopa Kontrollikoja eriaruanne nr 22/2022 „ELi toetus söekaevanduspiirkondadele: sotsiaal-majanduslikule üleminekule ja energiasüsteemi ümberkujundamisele pööratakse vähe tähelepanu“
– Nõukogu järeldused (14.2.2023)

Delegatsioonidele edastatakse käesoleva dokumendi lisas nõukogu järeldused, milles käsitletakse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 22/2022 „ELi toetus söekaevanduspiirkondadele: sotsiaal-majanduslikule üleminekule ja energiasüsteemi ümberkujundamisele pööratakse vähe tähelepanu“, mille nõukogu (majandus- ja rahandusküsimused) kiitis heaks oma 3931. istungil, mis toimus 14. veebruaril 2023.

NÕUKOGU JÄRELDUSED,
milles käsitletakse eriaruannet nr 22/2022 „ELi toetus söekaevanduspiirkondadele:
sotsiaal-majanduslikule üleminekule ja energiasüsteemi ümberkujundamisele
pööratakse vähe tähelepanu“

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

- (1) PEAB TERVITATAVAKS Euroopa Kontrollikoja (edaspidi „kontrollikoda“) eriaruannet nr 22/2022 ja komisjoni vastuseid aruandele;
- (2) MÄRGIB, et kontrollikoja auditiga uuriti, kas toetused, mida EL andis 2014.–2020. aastal Euroopa Sotsiaalfondist, Euroopa Regionaalarengufondist ja Ühtekuuluvusfondist auditi valimiks olnud seitsmele ELi söekaevanduspiirkonnale aitas tõhusalt kaasa nende sotsiaal-majanduslikule üleminekule ja energiasüsteemi ümberkujundamisele.
Kontrollikoda keskendus sellele, kas:
 - söega seotud tööstusharudes koondatud töötajatele oli pakutud asjakohast koolitust ja abi;
 - liikmesriigid olid koos komisjoniga kindlaks teinud sotsiaal-majanduslikud arenguvajadused ning vahendeid vastavalt suunanud;
 - küttesöe tekitatavate kasvuhoonegaaside heide on vähenenud kooskõlas ELi küttesöetootmise vähenemisega;
- (3) TUNNISTAB, et kõnealuse auditi tulemuste ja soovitude eesmärk on aidata kaasa õiglase ülemineku fondi kulutõhusale ja tulemuslikule rakendamisele Euroopa roheline kokkuleppe osana;

(4) VÕTAB TEADMISEKS aruandes esitatud leiud, eelkõige järgmised.

- Söetööstuse koondatud töötajatel oli võimalik osaleda ELi rahastatud koolitustel, kuid andmed osalemise kohta puuduvad.
- Valitud söekaevanduspiirkonnad kasutasid ELi antud rahalisi vahendeid territoriaalse ühtekuuluvuse tarvis ning sotsiaal-majanduslikule üleminekule ja energiasüsteemi ümberkujundamisele pöörasid nad vähe tähelepanu.
- ELi poolt söekaevanduspiirkondadele antaval toetusel on olnud piiratud fookus ja mõju töökohtade loomisele ja energiasüsteemi ümberkujundamisele.
- Vaatamata üldistele edusammudele on kivisüsi mõnes liikmesriigis endiselt suur kasvuhooonegaaside heite allikas.
- Suletud ja mahajäetud kaevandustest pärit metaaniheidet käsitlev aruandlus ei ole olnud piisavalt usaldusväärne ja sellist aruandlust pole ka nõutud;

(5) TOONITAB, et liikmesriikidel on raske kasutada õiglase ülemineku fondi tõhusalt ülemineku sotsiaal-majanduslike ja keskkonnakulude leevendamiseks, tingituna Euroopa Liidu taasterahastu vahendite eraldamise piiratud ajakavast ja Venemaa jätkuvast Ukraina-vastasest agressioonisõjast; sellest tulenevalt KUTSUB komisjoni ÜLES tegema liikmesriikidega tihedat koostööd ja neid asjaomaste investeeringute, sealhulgas suurte ümberkujundusprojektide elluviimisel pidevalt abistama;

- (6) ON NÕUS arvamustega, mida komisjon on väljendanud oma vastustes kontrollikoja aruandes sisalduvatele leidudele ja soovitudele, eeskätt järgmistega.
- Söekaevanduspiirkondade sotsiaal-majanduslik üleminek ja energiasüsteemi ümberkujundamine ei olnud 2014.–2020. aasta ühtekuuluvuspoliitika vahendite aluseks oleva õigusraamistiku konkreetne eesmärk ning liikmesriikidel ei olnud 2014.–2020. aasta programmide üle toimunud läbirääkimiste käigus kohustust söekaevanduspiirkondi ühelgi kindlal viisil kohelda.
 - Andmeid söetööstuse koondatud töötajate ELi rahastatud koolitustel osalemise kohta nappis, sest sellesse konkreetse inimeste rühma kuuluvate isikute osalemise kohta andmete kogumiseks puudus juriidiline nõue.
 - 2021.–2027. aasta programmitöö perioodil võetakse õiglase ülemineku mehhanismi ja selle õiglase ülemineku fondi sambaga seotud programmitöös täielikult arvesse nii söe-, turba- ja põlevkivikaevanduspiirkondade kui ka CO₂-mahukate piirkondade vajadusi.
 - Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse 2022. aasta veebruaris tunnistas komisjon, et liikmesriikidel võib lühiajalises perspektiivis olla vaja suurendada söetarbimist, enne kui nad saavad üle minna taastuvatele energiaallikatele, et vähendada sõltuvust Venemaalt pärit fossiilkütustest, kuid seejuures tuleb siiski täita 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärgid.
 - Tunnistades nimetatud lühiajaliste meetmete vajalikkust, kutsus komisjon siiski üles ka kiirendama ELi üleminekut taastuvatele energiaallikatele, kuna see võimaldaks vähendada kiiresti impordimahte ning edendada samal ajal 2030. ja 2050. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamist;

(7) VÕTAB TEADMISEKS kontrollikoja soovitused ja KUTSUB komisjoni ÜLES:

- kontrollima, et liikmesriigid kasutaksid õiglase ülemineku fondi vahendeid söekaevandus- ja CO₂-mahukates piirkondades kliimaneutraalsusele ülemineku mõjude leevendamiseks tulemuslikult ja tõhusalt, tehes seda nii veel esitamata õiglase ülemineku territoriaalsete kavade ja programmide heakskiitmisel kui ka õiglase ülemineku territoriaalsete kavade ja programmide muudatuste heakskiitmisel, samuti nende rakendamise üle järelevalve tegemisel ja nende rakendamise kohta aru andmisel;
 - jagama häid tavaid suletud või mahajäetud kaevandustest pärit metaaniheite mõõtmiseks ja haldamiseks.
-